

Söprés a jégen

Egy izgalmas olimpiai sportág, amely Magyarországot is meghódította

• **Vannak sportágak, amelyek a világ egyes tájain rendkívüli népszerűségnek örvendenek, nálunk viszont alig ismertek. Sorozatunk következő részében a curlinget mutatjuk be.**

NÁNÓ CSABA

November végén rendezték a svédországi Östersundban a férfi és női curling Európa-bajnokságot, ahol a magyar férfiak a 10., a nők pedig a 9. helyen végeztek. Annak ellenére, hogy Magyarországon több mint három évtizedes múltja van a sportágnak, tágabb körökben nem igazán ismert. Első ránézésre furcsának tűnhet, hogy meglelt emberek örültek módjára söpri a jeget, miközben társuk egy „követ” gurigál, de ha jobban odafi gyelünk a történetekre, egy egészen izgalmas sport bontakozik ki a szemünk előtt.

A curling a tekézésnek a jégpályán úzó speciális változata, melynek egyre nagyobb sikere van a téli üdülőhelyeken, és a közel ötszáz éves sportág most éli fénykorát. Aki már látott curling (magyarul jégteke vagy csúszókorong – bár ezek nem igazán fedik a játék lényegét) viadalt, annak emlékezetében élénken él a jégen bóját csúszató játékos, valamint a takarító jellegű, jeget síkáló csapatárs. Első ránézésre nem tűnik túlzottan izgalmas sportnak, de a látszat csal: nem egy mérkőzésen a szurkolóknak torkukban dobog a szívük, hogy ki kerül ki győztesen az összecsapásból! A curling mint sport egy „sakk a jégen” játék, merthogy rengeteg türelmet igényel, és nagyon jó stratégiának kell lenni ahhoz, hogy nyerni tudjunk ebben a játékban.

A curling viszonylag ismert sport, 1924-ben már szerepelt a téli olimpiák műsorán, de azt talán kevesebben tudják, hogy ez a sportág sem a múlt század találmánya. Eredete is kétes, bár Skóciában nemzeti sportnak tartják, valószínűbb, hogy Hollandia a játék hazája. A még nem a mai szabályok szerinti játékot közel fél évezrede már játszották a Németalföldön, id. Pieter Bruegel festményen is megörökítette. Egy 1511-es skót írásos emlék a jeget, a követ és a seprűt mint egy sport eszközeit említi. Köveket és egyéb, lehetőleg korong alakú tárgyakat kellett a befagyott folyók, tavak jegén meghatározott célhoz csúsztatni. 1540-ben egy skót hivatalnok, bizonyos John McQuhin közjegyzője tollából is származnak feljegyzések ezen sportot illetően.

Olimpiai sportág

Az 1800-as évek közepén már bajnokságot is rendeztek Skóciában, nem véletlen, hogy Észak-Amerika is skót emigránsok révén ismerkedett meg a curlinggel. Az első klub 1807-ben alakult Kanadában (Royal Montreal Curling Club), a játék pedig hamar közkedvelté vált. Az első európai egyesületet 1716-ban alapították Nagy-Britanniában.

Az első kanadai bajnokságra 1927-ben került sor, az USA bajnokságára ellenben pont harminc évet kellett várni. 1958-ban, a sportág első világbajnokságán Kanada dominált. A Nemzetközi Curling Szövetség (International Curling

Federation, ICF) 1966-ban alakult, jelenleg 46 ország tagja a nemzetközi szövetségnek. A játék elsősorban Kanadában, az Egyesült Államokban és Észak-Európában terjedt el.

A sportág olimpiai múltja egészen 1924-ig nyúlik vissza, Chamonix-ban ugyanis már bemutatták a curlinget, ám nem aratott nagy sikert. A sportág hosszú mellőzésnek lett kitéve (igaz, bemutató jelleggel szerepelt több olimpia műsorán is) míg végül 1998-ban Naganóban először érmet is osztottak, és a curling elfoglalhatta méltó helyét az olimpiai sportágak között. Japánban a férfiaknál Svájc győzött Kanada és Norvégia előtt, míg a hölgyeknél Kanada, Dánia, Svédország volt a sorrend. Négy év múlva, Salt Lake Cityben Norvégia, illetve Nagy-Britannia diadalmaskodott.

Az első világbajnokságot a férfiaknál 1959-ben, a hölgyeknél 1979-ben rendezték meg. Először Franciaországban rendeztek férfi és női Európa-bajnokságot. A női bajnokságot 1975-ben, míg a férfi bajnokságot 1979-ben rendezték meg. A vegyes páros játék a 2018-as pjongcsangi olimpián – nyolc csapattal – debütált az ötkarikás programban.

Seperni kell!

A játék célja, hogy a nehéz gránitkövet egy koncentrikus körbe, a „házba” lökje az egyik játékos. A csapat többi tagja pedig söpröget a kő előtt, hogy jobban csússzon. A curlingpálya jégfelülete smirgliszzerű, hogy a curlingkö alatt vákuum keletkezzen.

A curlingkö a játéktéren nemcsak csúszik, hanem közben saját tengelye körül is forog, aminek következtében a kő jobbra vagy balra hajló ívet ír le. A seprésnek az a rendeltetése, hogy amikor a jégen csúszó kő előtt elkezdene a játékosok söpörni, attól a ponttól kezdődően a kő az addigi ív érintőjében halad tovább. Továbbá a seprés hatására a smirgliszzerű jégfelület megolvad, és az így keletkező vizes jégen gyengébb lökés esetén is több méterrel meg lehet hosszabbítani a kő útját. Ebből adódóan a curlingjátékban célszerű inkább gyengén lökni, ugyanis az erősebben meglökött kő útját tilos akadályozni, ennek következtében pedig nagy eséllyel túlmegy a célterületen.

A curlingpálya hosszúsága 45–46 méter körüli, szélessége maximum 5 méter lehet. A két végén elhelyezkedő ház külső gyűrűjének sugarai 1,829 m/1,219 m, belső gyűrűjének sugarai 0,610 m/0,152 m. A belső gyűrű neve tee, a közepe a button. A ház középpontja a pálya végétől 4,88 m-re van, a lábtartó, ahonnan a sportoló elrugaskodik, a végétől 1,22 m-re van. A pályán keresztben három vonal helyezkedik el: a tee-vonal a kör középpontján megy át, a back-line a ház (a kör) érintője a pálya vége felé eső részen, a harmadik a hog-line, az a vonal, ahol a csúszató játékosnak el kell engednie a korongot. A pálya általában fedett, készítéséhez desztillált vizet használnak.

Egy mérkőzés tíz endből (magyarul játékrészből) állhat. Csapatonként 38–38 perc gondolkodási idő áll rendelkezésre, ami azt jelenti, hogy az adott csapat ideje akkor megy, amikor megkezdik a felkészülést a dobásra és az ellenfél köve már nem mozog. Minden játékosnak van egy vagy többféle különleges seprűje,

amelyre lökés esetén támaszkodik, míg a seprűzés során seper vele. Ha minden követ elcsúsztatnak, a menetet befejeződik, és megtörténik az eredményszámítás. Az a csapat kap pontokat – minden kőért egy pont jár –, amelynek a kövei közelebb jutottak a ház középpontjához, mint az ellenfél kövei. A távolságokat a középponttól a kövek legközelebbi pontjához mérik.

A curlinget a versenyzők speciális talpú cipőben játsszák. Az egyik cipő talpa teflonból készül, ami nagyon csúszik, a másik cipő talpa pedig gumiból, ami jól tapad a jégen. Játékvezetők fi gyelik a mérkőzés minden menetben, ők ítélnek vitás kérdésekben, és ők hozzák meg a végső döntést. Vegyes párosban a csapatot két fő, egy férfi és egy nő alkotja. A csapatnak csak 6 kő áll rendelkezésre, azonban ebből egyet-egyet az end kezdete előtt elhelyeznek a középvonalon. Az egyik játékos az első és az utolsó követ, a másik játékos a második, harmadik és negyedik követ csúsztatja. Söprést mindkét csapattag végezhet.

A curling Magyarországon

Nyilván ebben a sportágban nem tartozunk a nagyhatalmak közé, de viszonylag régi múltra tekint vissza a curling Magyarországon is. A Magyar Curling Szövetség 1989. november 29-én alakult Budapesten. Nem sokkal később, 1990-ben Székesfehérváron megalakult az első curling szakosztály Székesfehérvári Curling Egylet néven. További klubok alakultak Budapesten, Győrben és Szegeden. A magyar férfi válogatottnak 1992 óta vesz részt Európa-bajnokságokon. Magyar versenyzők még nem indultak olimpián.

Magyarország–Dánia női mérkőzés a svédországi Östersundban rendezett curling Európa-bajnokságon

▼ FORRÁS: FACEBOOK/MAGYAR CURLING SZÖVETSÉG